

Aan de slag met studentparticipatie

Wat is studentparticipatie?

Studentparticipatie is één van de tools die instellingen in het Hoger Onderwijs kunnen inzetten om student engagement te verhogen. Het gaat over studenten actief inzetten binnen alle aspecten van het onderwijs en de instelling. Dit kan zijn binnen de klas, binnen het curriculum en/of instellingsbreed (extracurriculair), zolang het een aanvulling is op wat studenten leren op school. In het kader hiernaast staan voorbeelden van (extracurriculaire) studentparticipatie.

Het basisidee is simpel: participatie heeft als doel studenten te betrekken bij het onderwijs dat je voor hen maakt. Studenten die in een actieve betrokkenheidsspiraal zitten (actief betrokken – identificatie/thuisvoelen – inzet – prestaties) ervaren allerlei positieve effecten als betere studiestatistieken (Knifsend et al., 2020), beter studentenwelzijn en hogere studietevredenheid (Finn, 1989).

Voorbeelden van (extracurriculaire) studentparticipatie:

Promotie/voorlichting (bijv. bij open dagen)

Student- of studievereniging
(bestuur of actief lid commissie)

Studenten coachen / buddy
(bijv. in het Studentsucces Centrum)

Onderwijsontwikkeling

Sociale activiteiten
(organisatie stranddag, barbecue)

Administratief

Beleid (bijv. deelmedezeggenschapsraad, Hogeschool Medezeggenschapsraad)

Projectondersteuning (bijv. bij eenmalige projecten zoals nieuwbouw)

Wat levert studentparticipatie op?

Betere motivatie om te leren

Studentparticipatie verbetert de motivatie bij studenten om te leren op school (Finn, 1989). De gedachte is, dat participatie het onderwijs relevanter maakt. Onderwijs dat meer aansluit bij wat studenten willen en nodig hebben, heeft meer kans van slagen (Knifsend et al., 2020). Dit is een van de redenen dat het werken met authentieke beroepstaken en werken in fieldlabs zo succesvol is. Het leidt bij veel studenten tot een betere motivatie om te leren.

Diepgaand leren

In de literatuur zijn aanwijzingen te vinden dat studentparticipatie bij onderwijsontwikkeling (cognitieve engagement) bijdraagt aan het beter begrijpen van de leerstof en diepgaand leren stimuleert (o.a. Duah & Croft, 2014).

Studenten voelen zich meer thuis op school

Studenten die betrokken zijn bij activiteiten buiten de klas, voelen zich meer onderdeel van de gemeenschap (Elkins et al., 2011). Daarnaast versterken deze (extracurriculaire) activiteiten positieve relaties met andere studenten (Stuart et al., 2011).

Wederzijds begrip tussen student en staf

Als studenten niet betrokken worden bij oplossingen en niet actief participeren in co-creatie blijft (de organisatie van) het onderwijs voor hen een 'black box'. Wanneer studenten samen met staf en docenten werken aan oplossingen leren zij 'de achterkant' van de organisatie kennen, de mensen, hun toewijding, motieven en beperkingen. Er ontstaat wederzijdse interesse en begrip, ook als bepaalde wensen van studenten geen plek kunnen krijgen in de opleiding (McKinney et al., 2010).

Zelfvertrouwen

Deelnemen aan deze activiteiten verhoogt het zelfvertrouwen (Knifsend et al., 2020). Het werkt richting medestudenten maar ook richting de eigen organisatie. Wanneer inspraak gemeengoed is binnen een opleiding/ instellingen, zullen ook studenten die het normaliter lastig vinden om hun mening te geven, daarvan profiteren (Delpish et al., 2010).

Ambassadeurschap

Studenten die actief zijn betrokken willen eerder fungeren als ambassadeurs van de onderwijsinstelling zowel binnen als buiten de eigen instelling (zie bijv. studentmentoren, studenten die actief zijn tijdens open dagen, positief op verjaardagen, etc.).

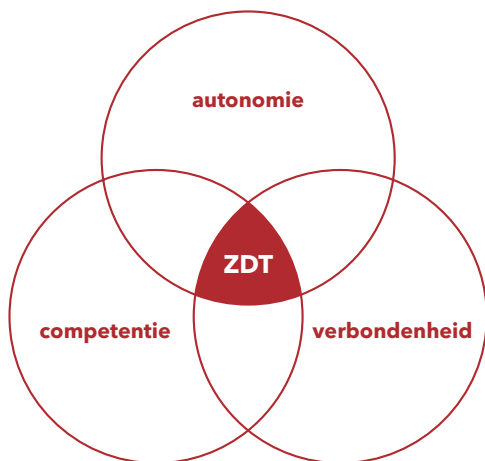
Bevorderen van studentenwelzijn en buffer tegen studie-uitval eerstejaars

Uit eigen onderzoek van het lectoraat blijkt dat er een duidelijke relatie is tussen verbondenheid, betrokkenheid en studentenwelzijn (Kappe, 2021). (Co- of extracurriculaire) activiteiten bieden studenten de platforms waardoor zij zouden kunnen investeren in betekenisvolle relaties, wat er toe leidt dat zij minder vaak uitvallen (Vetter et al., 2019).

Hogere onderwijskwaliteit

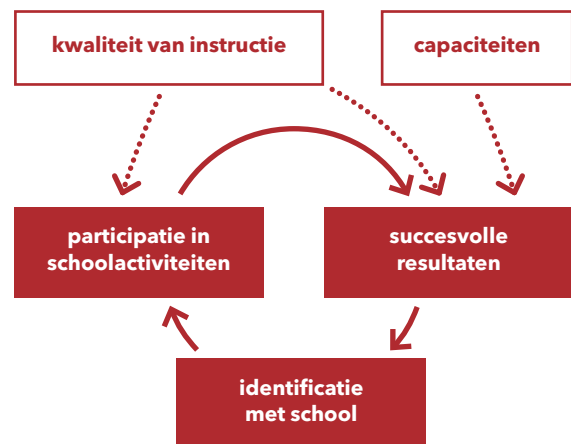
De onderwijskwaliteit kan omhooggaan als je studenten om hun mening vraagt en hen betreft bij de oplossing(en) (Van Bussel, 2017). Een bijkomend voordeel is dat 'het mes aan twee kanten snijdt': ook studenten die participeren in onderwijsbeleid behalen betere resultaten. In onze onderzoeken zien we een relatie tussen studenttevredenheid en betrokkenheid en randvoorwaarden die opleidingen bieden voor engagement (Kappe, 2021).

Theoretische context

Figuur 1: Zelfdeterminatietheorie (ZDT).

Zelfdeterminatietheorie (Ryan & Deci, 1985, 2000) helpt om de effecten van studentparticipatie op engagement, welzijn en studiesucces te begrijpen. Studenten ervaren in hun co- en extracurriculaire activiteiten een verbondenheid met elkaar en met de instelling. Door successen te ervaren ontstaat een gevoel van competentie. Als studenten invloed hebben op hoe de activiteiten eruit zien, wordt voorzien in hun behoefte van autonomie. Doordat in deze drie basisbehoeften wordt voorzien is de kans groot dat de intrinsieke motivatie toeneemt.

Figuur 2: Participatie-identificatiemodel.

Het participatie-identificatiemodel van Finn (1989) laat zien hoe de positieve spiraal van actieve betrokkenheid verloopt. Door te participeren in schoolactiviteiten (zowel binnen de klas, binnen het curriculum en extracurriculair) volgen positieve resultaten. Deze leiden tot een grotere binding met en waardering van de school (identificatie), wat weer leidt tot een grotere geneigdheid om deel te nemen aan activiteiten. De kwaliteit van de instructie en de eigen capaciteiten van de student bepalen mede hoe sterk deze spiraal werkt.

Wil je aan de slag met Studentparticipatie?

Wij zouden graag in contact komen met opleidingen die studentparticipatie nadrukkelijk willen inzetten in het kader van studentsucces. Om hen te ondersteunen werken wij momenteel aan de volgende vraagstukken:

- Wat is het verschil in effectiviteit tussen betaalde activiteiten (geld, studiepunten, certificaat, etc.) en onbetaalde activiteiten?
- Is het relevant om verschillende type activiteiten te onderscheiden?
- Kan een participatieladder, die verschillende niveaus van participatie laat zien, opleidingen helpen om de participatie binnen hun opleiding systematisch te analyseren en verbeteren?
- Kunnen we meten hoeveel studenten (per domein/opleiding) "actief" zijn?
- Kan een overzicht van onderzoeken op dit gebied opleidingen helpen om onderbouwde keuzes te maken voor activiteiten?
- Kunnen we een toolkit ontwikkelen die opleidingen zelfstandig tot effectieve initiatieven laat komen?

Wil je hier meer over weten,
neem dan contact met ons op!
studiesucces@inholland.nl

Enkele referenties en leessuggesties

- Delpish, A., Holmes, A., Knight-McKenna, M., Mihans, R., Darby, A., King, K., & Felten, P. (2010). Equalizing voices: Student-faculty partnership in course design. *Engaging student voices in the study of teaching and learning*, 96-114.
- Elkins, D. J., Forrester, S. A., & Noel-Elkins, A. V. (2011). Students' perceived sense of campus community: the influence of out-of-class experiences. *College student journal*, 45(1).
- Finn, J. D. (1989). Withdrawing from school. *Review of educational research*, 59(2), 117-142.
- Kappe (2021). Zonder relatie, geen prestatie: over het belang van verbondenheid. Essay in het kader van het NRO Symposium Hoger Onderwijs. Communityvorming in een blended leeromgeving
- Knifsend, C. A., Green, L. A., & Clifford, K. L. (2020). Extracurricular Participation, Collective Self-Esteem, and Academic Outcomes Among College Students. *Psi Chi Journal of Psychological Research*, 25(4).
- McKinney, K., Jarvis, P., Creasey, G., & Herrmann, D. (2010). A Range of Student Voices in the Scholarship of Teaching and Learning. In C. Werder & M.M. Otis (Eds.), *Engaging Student Voices in the Study of Teaching and Learning*, 81-95.
- Ryan, R.M., & Deci, E.L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68-78.
- Stuart, M., Lido, C., Morgan, J., Solomon, L., & May, S. (2011). The impact of engagement with extracurricular activities on the student experience and graduate outcomes for widening participation populations. *Active Learning in Higher Education*, 12(3), 203-215.
- Vetter, M. K., Schreiner, L. A., McIntosh, E. J., & Dugan, J. P. (2019). Leveraging the quantity and quality of co-curricular involvement experiences to promote student thriving. *The Journal of Campus Activities Practice & Scholarship*, 1(1), 39-51.
- Van Bussel, M. (2017, december). EQAVET.NL. Opgehaald van EQAVET.NL: https://eqavet.nl/wp-content/uploads/2019/09/Studentenbetrokkenheid_een_mes_dat_aan_twee_kanten_sniijdt-3.pdf

Over deze infosheet

Deze infosheet is tot stand gekomen op basis van literatuuronderzoek dat is uitgevoerd door het lectoraat Studiesucces. Doel van de infosheet is om de meerwaarde van studentparticipatie voor hbo-instellingen te onderbouwen. Daarnaast schetsen we een theoretisch kader voor studentparticipatie en potentiële richtingen voor vervolgonderzoek.